

Dupla történelmi évforduló: 335 éve született II. Rákóczi Ferenc, három évszázados a nevével fémjelzett szabadságharcot lezáró béke – zirci megemlékezés

Városunk hamarosan megújuló főtere II. Rákóczi Ferenc nevét őrzi. A fejedelemről és a Rákóczi-szabadságharcot lezáró Szatmári békéről méltóképpen emlékezett meg a Rákóczi Szövetség novemberben alakult helyi szervezete és a Zirci Országzászló Alapítvány, amelynek köszönhetően 2006-tól – száz évvel a tér elnevezését követően – mellszoborral is tiszteleg városunk az egyik legnagyobb magyar történelmi személyiség előtt.

II. Rákóczi Ferenc egy Borsi nevű kis faluban született 1676. március 27-én – kezdte megemlékezését *Holecz Tibor*, a Rákóczi Szövetség Zirci Szervezetének elnöke, a friss szerveződés bázisának számító Reguly Antal Szakképző Iskola és Kollégium történelemtanára, aki elsőként a fejedelem családfájáról beszélt. Az első híres fejedelem *Rákóczi Zsigmond* volt. *I. Rákóczi György*, a fejedelem dédapja megerősítette Erdélyt, a nagyapa, *II. Rákóczi György* viszont annak vesztét okozta meggondolatlan politikájával – mondta a szónok, majd folytatta: az édesanya, *Zrínyi Ilona* annak a *Zrínyi Péter* horvát bánnak a lánya volt, aki részt vett a Wesselényi-összeesküvésben, és ezért kivégezték. Péter testvére volt a híres költő és hadvezér *Zrínyi Miklós*, a Szigeti veszedelem írója. Az édesapa, *I. Rákóczi Ferenc* szintén résztvevője volt az összeesküvésnek, és csak nagy váltságdíj árán, valamint édesanyja közbenjárásával szabadult – tudhattuk meg *Holecz Tibortól*, aki ezután a leghíresebb fejedelem életútját is ismertette.

Mint elmondta, a híres, patinás családból származó II. Rákóczi Ferencnek már a gyerekkorát tragédiák sora árnyékolta be. Négyhónaposan vesztette el édesapját, tizenkét éves volt, amikor örökre elszakították édesanyjától. Nővérével, *Rákóczi Juliannával* is csak akkor találkozott, amikor szinte teljesen elfelejtette a magyar nyelvet: Csehországba, kolostori iskolába került, ahol Habsburg-nevelésre fogták. Tanítómestere *Badinyi János* volt, akinek nagyon sokat köszönhetett. Már gyerekként folyékonyan beszélt latinul, s mindössze tizenöt évesen került be a prágai egyetemre. Nősülése is megelőzte felnőttkorát, *Hesseni Amáliát* vette feleségül, és jól választott, mert hitvese végig kitartott mellette – mondta a zirci történelemtanár, aki természetesen a későbbi Rákócziról is beszélt: a hazai állapotokra – bár azokat a saját szemével is tapasztalta – jó barátja, *Bercsényi Miklós*, a kuruc hadak későbbi főparancsnoka hívta fel a figyelmét.



Holecz Tibor gazdag anyaggal emlékezett a születésre és békére

A fejedelem levelezni kezdett *XIV. Lajos* francia királlyal, a tiszt azonban, aki a leveleket visszahozta, áruló volt. Rákóczit halálra ítélték, a bécsújhelyi börtönbe került. Innen hűséges felesége szöktette meg rendkívül kalandos körülmények között – idézte a történelmi cselekményeket *Holecz Tibor*, aki azt is elmondta: számtalan kalandfilmbe illő jelenetet élt át II. Rákóczi Ferenc, ezért aztán érdekes, hogy még nem íródott könyv az életéről. A fejedelem Lengyelországba menekült, itt keresték meg a már ekkor egy levett felkelésen túl lévő *Esze Tamásék*, hogy álljon a szabadságharc élére. Az 1703-ban kezdődött felkelés öt évvel később, a trencsényi csatavesztéssel hanyatlott le, amikor alaposan megcsappant a kurucok létszáma. Az utolsó ütközetben (1710, Ronheim) vereséget szenvedtek a túlerő ellen.

A Rákóczi Szövetség helyi képviselője a szabadságharc utolsó mozzanatairól is beszélt, illetve felsorolta a leghíresebb kuruc hadvezéreket és a győztes csatahelyeket. A megfogyatkozott csapatok Nagymajténynél letették a zászlókat, s bár a fegyverek

letételére az osztrák hadak nem kötelezték őket, elfogadták a békeszerződési feltételeket, s 1711. április 30-án – II. Rákóczi Ferenc távollétében, *Károlyi Sándor* kezdeményezésére – aláírták a Szatmári békét. A fejedelem külföldön tartózkodott, megpróbált segítséget hívni a szabadságharc feltámasztásához, amire azonban nem volt lehetőség. *Egervölgyi Dezső*, a Zirci Országzászló Alapítvány képviselőjeként egy, a szabadságharc kitörését követően keletkezett pátensből idézett, amelyben Rákóczi felhívást intéz Szabolcs Vármegye lakosságának a felkelés fegyveres támogatásához, *Virág Tibor*, a szakképző iskola tanulója pedig elszavalta Petőfi Sándornak a fejedelemről szóló versét. Az ünnepség végén *Holecz Tibor*, *Petrovics Vince* és *Török Béla* elhelyezték az emlékezés koszorúját a szobornál.

Fotók és hangfelvétel: BORS KÁROLY



2006 óta van mellszobra II. Rákóczi Ferencnek a róla elnevezett téren, alább viszont egyebek mellett azt is megtudhatjuk, hogy már jóval korábban volt kezdeményezés szoborállításra

Mióta Rákóczi tér a főter?

Mind a térelnevezés, mint a szoboravatás jubileumi évfordulóhoz kötődik. *Illés Ferenc*, a Reguly Múzeum igazgatója elmondta: 1906-ban, a fejedelem születésének 230. évfordulóján kapta a nevét a város főtere, a keresztelés pedig az akkori előjáróság, a Zirci Kaszinó nevéhez fűződik. Hozzátette: már a névadáskor kezdeményezés nyílt a szoborállításra, de akkor ez bizonyos történelmi okok miatt nem valósult meg. Száz évet kellett várni rá. 2006-ban, II. Rákóczi Ferenc születésének 330. évfordulóján lakossági közadakozásból, de főként a Zirci Országzászló Alapítvány tőkéjére építve felavatták a fejedelem mellszobrát, amely aztán díszkivilágítást is kapott. *Illés Ferenc* azt is elmondta, hogy 1979-ben járt Rodostóban, sőt egy nemzeti szalaggal díszített minikoszorút is elhelyezett a Rákóczi-emlékhelyen. A szövegen egy kicsit eltöpreng a múzeumigazgató, de valahogy úgy szól, hogy Zirc kegyelettel emlékezik II. Rákóczi Ferencre. Körülbelül

tizenöt centiméter átmérőjű volt a koszorú – idézi fel emlékeit Illés Ferenc, majd hozzáfűzi: azért vitt kisebbet, hogy ne legyen annyira feltűnő. Végül eltűnődik: „Vajon ott lehet még?”

Mit kell tudnunk a zirci Rákóczi-körről?

A kör a Rákóczi Szövetség fiókszervezeteként alakult meg tavaly novemberben. Jelenleg húsz felnőtt tagot számlálnak, de elsősorban a fiatal korosztályt szeretnék megcélózni, és bennük a hazafiság érzését erősíteni – mondta el *Petrovics Vince* alelnök, majd hozzátette: hasonló alapokon szeretnék működni, mint a finn- vagy erdélyi baráti kör, ennek megfelelően kivették részüket a könyvadomány-gyűjtésből, s külföldi kapcsolatok kialakítására is törekednek. A tervezett programjaikról is beszélt a kör egyik alapítója: a különböző megemlékezések mellett csereüdvözléseket szeretnék szervezni a fiataloknak, októberben pedig egy vetélkedő van tervben a környező és a helyi iskolák tanulói számára, háromfős csapatokkal, II. Rákóczi Ferencvel kapcsolatos kérdésekből. Az anyagi forrást a különböző programokhoz a központi szervezet biztosítja, amennyiben eredményesnek bizonyulnak az erre benyújtott pályázatok.

Zirci közterületek a szabadságharcból vagy a fejedelem családjából:

